

ชื่อวิทยานิพนธ์ มูลเหตุการเป็นหนี้ในระบบของเกษตรกรในเขตอำเภอปลาปาก จังหวัดนครพนม

ผู้วิจัย นายณภา ศรีนวล **รหัสนักศึกษา** 2539001079 **ปริญญา** เกษตรศาสตรมหาบัณฑิต

(ส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร) **อาจารย์ที่ปรึกษา (1)** รองศาสตราจารย์ ดร.สุนันท์ สีสังข์

(2) รองศาสตราจารย์ ดร.พรชูลย์ นิลวิเศษ **ปีการศึกษา** 2555

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) ข้อมูลทั่วไปของเกษตรกร (2) รายได้และรายจ่ายของครัวเรือนเกษตรกร (3) มูลเหตุการเป็นหนี้ในระบบของเกษตรกร และ (4) ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของเกษตรกรเกี่ยวกับแนวทางการลดการเป็นหนี้ในครัวเรือนและหนี้ในระบบ

ประชากรที่ศึกษาในครั้งนี้คือ เกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนเพื่อขอความช่วยเหลือจากรัฐบาลผ่านธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาปลาปาก จังหวัดนครพนม ตามโครงการแก้ไขปัญหานี้สินภาคประชาชน ระยะที่ 2 จำนวน 816 ราย คำนวณขนาดตัวอย่างโดยใช้สูตรของยามานะ ที่ความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 10 ได้ตัวอย่างจำนวน 92 ราย เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์ ใช้สถิติคือ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุ

ผลการวิจัย พบว่า (1) ข้อมูลทั่วไปของเกษตรกรผู้ให้ข้อมูล ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงและจบชั้นประถมศึกษา มีอายุเฉลี่ย 49.0 ปี สมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 5.0 คน แรงงานทำการเกษตรเฉลี่ย 3.1 คน ทั้งหมดประกอบอาชีพการเกษตร ส่วนใหญ่มีที่ดินเป็นของตนเอง เฉลี่ย 18.16 ไร่ (2) รายได้รวมของครัวเรือนเฉลี่ย 71,590.2 บาทต่อปี รายจ่ายรวมเฉลี่ย 97,918.8 บาทต่อปี โดยส่วนใหญ่ของรายรับและรายจ่ายในครัวเรือนอยู่นอกภาคการเกษตร ทำให้เกษตรกรกลุ่มนี้มีหนี้เพิ่มขึ้นจากเดิม ร้อยละ 57.6 และมีหนี้ลดลงร้อยละ 20.7 ที่เป็นมูลเหตุของการมีหนี้ทั้งในและนอกระบบ (3) เกษตรกรผู้ให้ข้อมูลร้อยละ 98.9 เห็นว่ามูลเหตุการเป็นหนี้ในระบบคือการที่มีค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นและมีรายได้ไม่เพียงพอต่อค่าใช้จ่าย โดยสาเหตุที่มีความสำคัญในระดับมาก คือ การไม่มีอาชีพเสริม ขาดแหล่งเงินทุน/เงินกู้ไม่เพียงพอ ต้นทุนการผลิตสูง ปริมาณ/คุณภาพผลผลิตต่ำ การมีรายได้ต่ำ /ไม่ต่อเนื่อง รวมทั้งค่าใช้จ่ายในการเกษตรและค่าใช้จ่ายนอกภาคการเกษตรสูง นอกจากนี้ยังพบปัจจัยที่มีผลต่อมูลเหตุการเป็นหนี้ในระบบตามความคิดเห็นของเกษตรกรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 คือ รายจ่ายรวมและจำนวนหนี้สินในระบบมีผลต่อความคิดเห็นของเกษตรกรในเรื่องการขาดการส่งเสริมอาชีพจากภาครัฐทางการผลิตและเงินทุน (4) เกษตรกรผู้ให้ข้อมูลเห็นว่าการฝึกอาชีพให้แก่เกษตรกรเป็นแนวทางการลดการเป็นหนี้ในครัวเรือนและการเป็นหนี้ในระบบ ซึ่งมีความเห็นว่าเป็นแนวทางที่สำคัญที่สุด ส่วนการลดดอกเบี้ยหนี้เงินกู้ในระบบ การพักชำระหนี้ การเพิ่มแหล่งเงินกู้ในระบบ มีความสำคัญลำดับถัดมา

คำสำคัญ หนี้ในระบบ การเป็นหนี้ของเกษตรกร จังหวัดนครพนม

Thesis title: The Informal Loan Causes of Farmers in Pla Pak District of Nakhon Phanom Province

Researcher: Mr.Napa Srinuan ; **ID:** 2539001079; **Degree:** Master of Agriculture (Agricultural Extension and Development); **Thesis advisors:** (1) Dr. Sunan Seesang, Associate Professor; (2) Dr. Pornchulee Nilvises , Associate Professor;
Academic year: 2012

Abstract

The objectives of this research were to study (1) general information of farmers, (2) incomes and expenses of farmers' households, (3) informal loan causes of farmers, and (4) opinions and recommendations of farmers to reduce household loans and informal loans.

The population of this study were farmers who registered to request helping from government through Bank for Agriculture and Agricultural Cooperatives in Pla Pak Branch, Nakhon Phanom Province, under the second phase of the People Debts Solving Project. The sample size was calculated by Yamane's formula at 10 % of sampling error. Data were collected by using an interviewed questionnaire and statistical methods used for data analysis were frequency distribution, percentage, mean, standard deviation, and multiple regression analysis.

The research results were found that (1) most of the respondents were female and finished primary education level. The average age was 49.0 years old and number of member in family was an average of 5.03 persons with an average of 3.10 persons occupied as farm labor. Most of their families had main occupation in agriculture and had their own farming land with an average of 18.16 Rai. (2) The averages of total household incomes and expenses were 71,590.22 Baht per year and 97,918.17 Baht per year, respectively. The majority of incomes and expenses were in non-agricultural sector that made them gained increasing debts at 57.6 %, at the same time decreasing debts were at 20.7 %. These were the causes to make them still had formal and informal loans. (3)The respondents accounting of 98.9% perceived that the informal loan causes were the increasing expenses and insufficient incomes. The informal loan causes as classified at much important level were non-additional occupation, lack of source of investment funds, high production costs, low quantity/quality of production, low/non-continuous incomes, and high agricultural and non-agricultural expenses. Hence, it was found that some causes significantly affecting the informal loan at statistical level 0.05 were total expenses and formal loans. (4) The respondents indicated that most important approach for decreasing household debts and informal loans were occupational training of farmers. Hence, other approaches for decreasing informal loans were decreasing formal loan interest, debt moratorium, and increasing sources of investment funds for formal loans.

Keywords: Informal loan, Farmer debt, Nakhon Phanom Province